

До змісту предметної галузі “Базові дисципліни” в усіх проаналізованих програмах входять дисципліни, що стосуються основ публічного адміністрування, теорії організацій, вироблення та впровадження політики. У окремих програмах до цієї галузі входять різні дисципліни з публічного менеджменту, аналізу політики, оцінювання програм, управління фінансами, організації досліджень та ін. Предметна галузь “Методологія досліджень”, як правило, включає дисципліни з вивчення кількісних та якісних методів досліджень, методик організації та проведення наукових досліджень, статистичних моделей та методів тощо. Предметна галузь “Спеціалізація” покликана забезпечити гнучкість програм відповідно до наукових інтересів здобувачів. Така гнучкість досягається за допомогою: створення значної кількості спеціалізацій, у межах яких здобувачі також можуть вибирати дисципліни з досить широкого їх переліку; надання здобувачам права формувати індивідуалізовані спеціалізації з дозволу своїх наукових консультантів.

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту : Закон України від 1 лип. 2014 р. № 1556-VII // Голос України. – 2014. – 6 серп.
2. American University. Department of Public Administration & Policy. Doctoral Program Handbook 2015–2016. – 32 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.american.edu/spa/dpap/degrees/PhD-in-Public-Administration.cfm>
3. North Carolina State University. School of Public and International Affairs. Public Administration Ph.D. Program Student Handbook 2013–2014. – 48 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://spia.ncsu.edu/pa/prospective-students/phd-pa.html>
4. University of Baltimore. School of Public and International Affairs. Doctor of Public Administration Program Student Handbook 2013–2014. – 37 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ubalt.edu/cpa/graduate-programs-and-certificates/degree-programs/doctor-of-public-administration>
5. University of Georgia. Department of Public Administration and Policy. Doctor of Philosophy in Public Administration Program Guide 2014. – 12 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://padp.uga.edu/degrees_programs/phd

Т.О.Лукіна,

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри управління освітою НАДУ*

До питання визначення змісту програми підготовки докторів філософії

Основною рушійною силою, здатною змінити якість підготовки кадрів для усіх сфер життєдіяльності суспільства, є створення потужного наукового потенціалу країни. Саме тому питання удосконалення системи і процедури підготовки конкурентоспроможних наукових кадрів – докторів філософії та докторів наук, які здатні забезпечити основу для інтелектуального прориву, є не лише питанням сфери вищої освіти і наукової діяльності, а й центральним напрямом державної освітньої і кадрової політики України. Модернізація програм підготовки доктора філософії у галузі державного управління не є виключенням. Завдання удосконалення вітчизняної державної політики у різних сферах та системи державного управління, підвищення їх ефективності, адаптації кращого світового досвіду реалізації державного (і публічного) управління, – все це потребує вироблення відповідних моделей та технологій управління, визначення їх оптимальності, раціональності, ефективності, обчислення ризиків, вагомості чинників впливу, прогнозування ймовірних наслідків запровадження змін тощо. Інакше кажучи, реалізація державної політики та управління має базуватися на математично обґрунтованих наукових результатах.

Упродовж багатьох років роботи з аспірантами, що готують наукові дослідження у галузі державного управління, нами була виявлена характерна тенденція превалювання серед претендентів на здобуття наукових ступенів фахівців з попередньою суто гуманітарною освітою. У процесі виконання певних навчальних завдань, а також завдань власних наукових досліджень вони виявляли відсутність будь-яких, навіть елементарних компетенцій з математичної логіки, соціології, математичної статистики та інших наукових дисциплін, які є необхідними для майбутнього вченого, дослідника. Це стосується навичок обробки інформації та визначення її статистичної значущості, розуміння графічної інформації, обчислення ймовірності та різноманітних похибок, проведення порівняльного

аналізу за певними критеріями та багатьох інших, без сформованості яких запропоновані молодими науковцями моделі та наукові результати не можуть бути обґрунтовані та доведені.

Сучасна Україні стоїть на порозі європейської інтеграції та входження до Єдиного європейського освітнього та наукового простору. Відповідно до базових “зальцбургських” принципів організації докторських програм, які були сформульовані ще у 2005 році, головна увага під час виконання майбутніми докторами філософії власних наукових досліджень має бути приділена здобуттю ними додаткових знань міждисциплінарного характеру та орієнтацію на вимоги ринку праці [5, с. 11]. Сам здобувач докторського ступеня повинен проявити здатність не лише замислити певний проект (визначити тему і структуру дослідження), а й продемонструвати системне розуміння галузі знань і предмета дослідження, оцінити отримані результати та реалізувати, втілити свій задум. Ці вимоги закладені у так званих дублінських дескрипторах [5, с. 13].

Надзвичайної актуальності ці принципи набувають при підготовці аспірантів (докторів філософії) з гуманітарних наук, де питанням наукового обґрунтування вірогідності гіпотез та достовірності отриманих результатів і висновків має бути приділена особлива увага. Вивчення зарубіжних програм підготовки доктора філософії у галузі державного управління як у європейських університетах [2], так і в університетах США [1,3,4], підтверджує нашу точку зору.

Так, наприклад, у Школі Максвелла 16 місячний курс підготовки PhD in Public Administration передбачає вивчення основ економіки, статистики, методів кількісного та якісного аналізу для публічної політики, теорії ймовірностей, методів перевірки гіпотез та їх оцінки, міри асоціацій, регресивного аналізу та багатомірних моделей регресії, квазі-експериментальних методів оцінки, багатовимірний аналіз, багаторівневого та казуального моделювання, логарифмів та диференціального числення, основи матричної алгебри з акцентом на економічні аспекти, методів обробки даних, що отримані у соціологічних дослідженнях, у фокус-групах, опитуваннях, та багато інших питань. Велику увагу у програмі приділяється ознайомленню із статистичним програмним забезпеченням.

Подібний підхід до побудови програми підготовки PhD in Public Administration and Policy виявляється і у Школі по зв'язках з громадськістю (School of Public Affairs - SPA) Американського університету в Вашингтоні [4], а також в університеті Карнегі Меллон [1]. Окрім зазначених у попередньому випадку питань до програми підготовки включено також вивчення докторантами прикладної економетрики, емпіричних методів аналізу, якісних методів дослідження, проведення аналізу питань і проблем, які не піддаються кількісній оцінці, основ статистики, психології, соціології, основ маркетингу, аналізу вигід і витрат. Особлива увага приділяється формуванню складного набору методологічних навичок, відпрацюванню вмінь використання зазначених методів і технологій у практичній науковій діяльності.

Таким чином, програма підготовки докторів філософії у державному управлінні має складатися, на нашу думку, з кількох змістових блоків: 1) фаховий – теорія державного управління та публічна політика, 2) соціологічний – управління людськими ресурсами, соціологія, 3) методи дослідження та обробки результатів – кількісні та якісні методи дослідження, основи математичної статистики, основи маркетингу. Зважаючи на доволі низький рівень математичної грамотності здобувачів наукового ступеня та важливість наукового обґрунтування реалістичності й ефективності пропонованих аспірантами моделей державного управління, а також вірогідності й достовірності висновків досліджень, вважаємо за необхідне обов'язкове включення до програми підготовки докторів філософії у державному управлінні рівноправної за статусом та повноцінної за погодинним навантаженням третьої складової, а саме: методи дослідження та обробки результатів.

Список використаних джерел

1. Ph.D in Public Policy and Management Costs and Financial Aid [Електронний ресурс]. – Режим доступу : Carnegie Mellon University/ <http://www.heinz.cmu.edu>.
2. Ph.D. in Public Policy and Administration in Martin School of Public Policy and Administration at the University of Kentucky [Електронний ресурс]. – Режим доступу.: <http://www.martin.uky.edu/academics/phd.html>.
3. PhD program in Public Administration. Maxwell School [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.maxwell.syr.edu>.
4. School of Public Affairs (SPA) at American University [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.american.edu/spa/dpap/degrees/PhD-in-Public-Administration.cfm>.
5. Лобанова Л. С. Системы подготовки научных кадров в европейских странах и Украине: сравнительный анализ в контексте формирования Единого европейского образовательного и научного пространства : [монография] / Л. С. Лобанова. – К., 2010. – 99 с.